

Danseuses sans frontières

De câteva decenii bune, România nu suferă doar de *brain drain*, ci și de *body drain*. Nu doar creierele se scurg spre Occident, ci și picioarele, mâinile și ochii acelor artiști care, prin natura meseriei lor, nu au de înfruntat bariere lingvistice. Înainte de '89, fiecare dansator care „alegea libertatea” lăsa în urma lui valuri și furtuni; din '90 încoace dimensiunile

în compania constănțeană. În prezent este prim-solistă și coregrafă la Opera din Mainz, în Germania. (Tot aici a fost prim-solist timp de zece ani și soțul ei, Arpad Szell, cu care a împărțit aventura plecării în lume în 1986.)

Pentru seara invitaților străini, ea a montat cu trupa T.B. „O.D.” o lucrare concepută anul trecut la Opera din Mainz: **La**

săturile fascinante ale personalității sale este contrastul dintre privirea albastră, serafică, vocea moale, aproape șoptită, și fizicalitatea viscerală, aproape animalică, a interpretării ei.

Dintr-o generație ceva mai matură, Alice Necșea Găman a fost invitată în calitate de coregraf. După o carieră solistică pornită la Opera din București și continuată

la cea din Sarajevo, de vreo zece ani este angajată a Operei din Viena. În ultima vreme lucrează mult (și bine) la Școala Operei vieneze, creează coregrafii, iar din această toamnă va deveni asistent-coregraf într-unul dintre cele mai prestigioase colective de balet din lume. Adeptă a stilului neo-clasic, lucrarea ei **Capricii romantice** a prilejuit

companiei constănțene etalarea acelor calități tehnice care fac faima unei trupe. Lejere ca o boare și spumoase ca șampania, **Capri-**

ciile sale folosesc ca pretext de libret strădaniile unei tinere de a-și afla partenerul într-o lume în care se pare că fiecare și-a găsit deja perechea. Fără să aducă noutăți stilistice, dar cu inventivitate combinatorie și de desen, Alice Necșea este un gen de coregraf care lipsește cu desăvârșire din peisajul românesc: neo-clasicianul pur, nesofisticat, balanchinian, extrem de apreciat în spațiul germanofon.

Tot ei i se datorează pregătirea pentru festival a piesei **Schimbare de program** a colegului său David Slobaspyskyj, împreună cu care conduce o companie de doisprezece dansatori din cadrul Operei vieneze, sub numele de Prague Ballet Festival. Cu ei a început să-și alcătuiască un repertoriu de autor și să colinde

hemoragiei legale de talente au devenit dramatice pentru teatrul nostru. În schimb, țări precum Iugoslavia (ce vremuri!), Germania, mai apoi Italia s-au umplut literalmente de balerini români. Unii s-au reprofilat pe pedagogie, altele s-au dedicat vocației casnice, nu puțini au ajuns ospătași sau regizori tehnici. Câțiva au răzbit până în top, făcând o carieră internațională la care, fără îndoială, nu ar fi avut acces rămânând acasă.

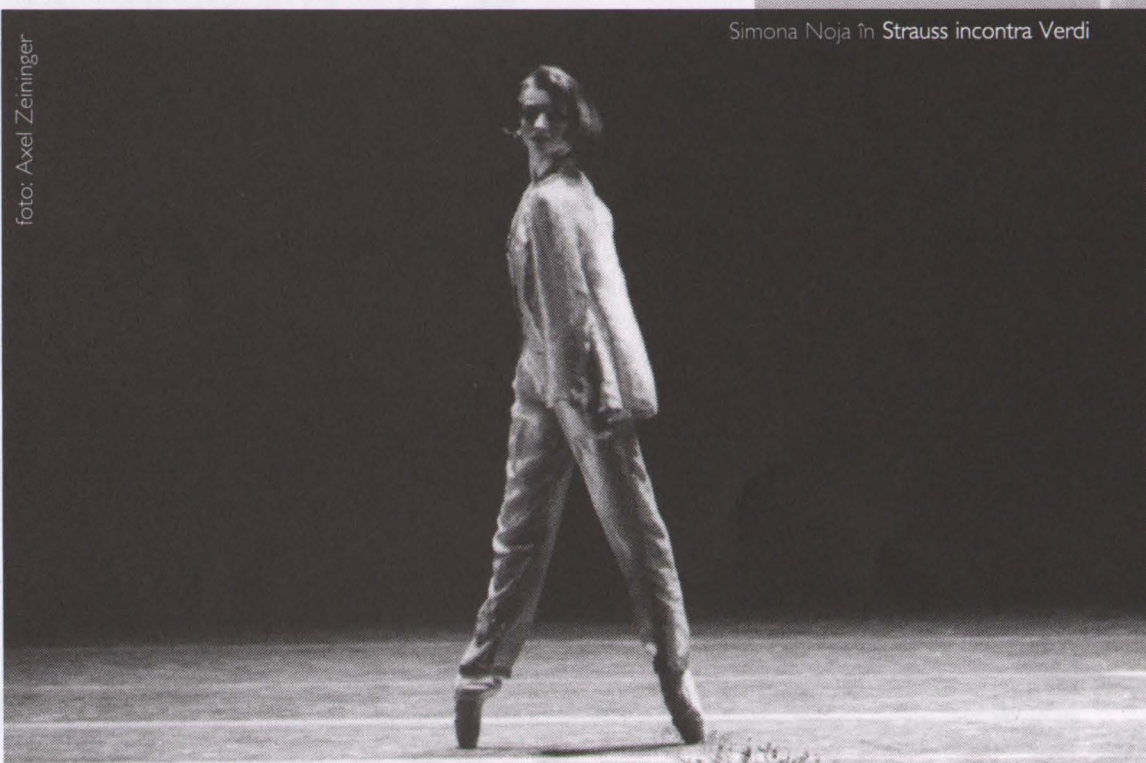
Cu câteva nume sonore ne-am reîntâlnit după ani, cu ocazia Festivalului Internațional desfășurat în vara aceasta la Constanța, în organizarea Teatrului de Balet „Oleg Danovski” și la inițiativa energice sale noi directoare, Ana-Maria Munteanu.

Ingrid Lupescu-Szell a dansat doar un an

vânătoare de ritmuri. Colajul ei din cinci piese etno de factură diferite (printre care afro, indian, tobe japoneze) debordează de dinamism, exploatănd pe o structură tradițională (sueta de intervenții solistice în diferite formații) universală confruntare și înfruntare dintre sexe. Un dans puternic, în care coregrafa se lasă în voia ritmurilor și a sugestiilor melodice, caracterizează un spectacol etno așa cum îl simt clasicienii, cu elemente de tehnică academică legate cu altele disco, într-o pură plăcere a dansului.

Ca interpretă, în Gala ce a încheiat festivalul, a prezentat un fragment din **Sacre du printemps** de Stravinski în varianta lui René Begliasco. Înaltă, aparent masivă, pe scenă Ingrid Lupescu e o forță dezlănțuită. De altfel, una dintre tră-

foto: Axel Zeininger

lumea pe cont propriu. În aceeași sferă încăpătoare a neoclasicului, piesa lui Slobaspyskyj emană un umor fin și hâtru, pomind de la glumițele din folclorul lumii dansatorilor profesioniști. Obsesia pentru o anumită frază muzicală dintr-un anumit *pas-de-deux* (*Don Quijote* de Minkus), micile vicii (lenea sau fumatul), ansamblurile neasortate (înalt lângă scund) sau dansatul doar cu un prosop în jurul șalelor (așa cum cântăreții își antrenează vocea cântând în baie) și încă altele fac din piesa foarte tânărului ceh o lucrare cu priză la publicul larg, dar în special la cel restrâns, de breaslă (desigur, mult mai numeros în țări mai îndestulate).

Cele trei piese mai-sus menționate, o dată incluse în repertoriul T.B. „O.D.”, au toate șansele să alcătuiască o seară *coupé* de succes.

Așteptată cu sacul pregătit, ca la pomul lăudat, Simona Noja și-a confirmat marea clasă de vedetă internațională. Prim-solista Operei din Viena a dansat, în coregrafia soțului și șefului său ierarhic, Renato Zanella, o lucrare special concepută pentru ea,

Strauss încontra Verdi. Altemând secvențe din ambii compozitori – amândoi, exponenți ai unei epoci de mare importanță socială a dansului și deosebit de „dansabili” –, piesa de recital este gândită pentru a pune în valoare calitățile excepționale ale balerinei, aflată într-un moment de vârf al carierei sale. Toată numai brațe și picioare, cu o săritură care înghite spațiul, o turație precisă, rapidă sau lentă, și o amplitudine a mișcărilor ce depășește înălțimea sa fizică, Simona Noja își folosește cu inteligență dotarea naturală și baza de antrenament de gimnastă, adăugând rafinament și dozaj; o adevărată încântare.

Încet-încet, baletul românesc își recuperează valorile, încercând să le reintroducă în circuitul național, după ce și-au câștigat un loc de frunte în cel mondial. Dacă din rândul cântăreților lirici sau al instrumentiștilor publicul larg cel puțin cunoaște o seamă de nume, dansul se dovedește din nou o *Cinderella* a artelor. Oricum, pierderea este de partea noastră...

Vivia Săndulescu

g e n e r a Ț i a

Salonul tinerilor

Balet clasic, dans contemporan, teatru-dans, trei direcții care au alcătuit programul Festivalului Internațional de Dans de la Constanța. Admirabilul manager Ana-Maria Munteanu (directorul festivalului) și Silvia Ciurăscu (director artistic) au adus în fața publicului o imagine convingătoare, panoramică a mișcării coregrafice de azi. Alături de opere semnate de Balanchine sau Maurice Béjart, au fost prezentate și creații ale măștrilor români: Gigi Căciuleanu, coregraf al spectacolelor **Oskolki** după Cehov (cu trupa sa de la Paris) și **Mozartissimo**

(montat la Teatrul „Oleg Danovski”), fermecător și în ipostază de dansator, și Miriam Răducanu, cu o demonstrație de stil și nobilă simplitate, într-un exercițiu realizat cu studenții Facultății de Teatru ai Universității Ecologice, clasa conf. univ. Adriana Popovici. Această alcătuire deschisă a repertoriului festivalier a permis ca, pe lângă spectacolele unor nume consacrate, de la Adina Cezar, Sergiu Anghel, Ingrid Lupescu-Szell, Alice Necșea (Opera din Viena), la Răzvan Mazilu sau Florin Fieroiu, să existe și un salon al tinerilor coregrafi. Prima parte a fost

dedicată creației a trei artiști din noua generație: Mihai Mihalcea, Vava Ștefănescu și Ioana Popovici. Salonul a readus de asemenea la rampă o creație mai veche a lui Răzvan Mazilu, **Neliniște**, inspirată din universul lui Federico Garcia Lorca, și **DaDaDance**, spectacol al Teatrului „Nottara” (coregrafia: Florin Fieroiu, regia: Theodor-Cristian Popescu).

La Mihai Mihalcea, trupul uman, expresie a libertății, este privit în raport cu structurile claustre pe care le impune societatea. Victoria „corpului secret” este „memoria” lui, încununată de fluturile născut de